

ביאורים - בעמוד הבא

ביצה ט. (משנה) עד י. (משנה)

הברייתא

ר' שמעון בן אלעזר:
הולכת סולם: כולם מתירים (משום צורך יו"ט).
החזרת סולם: מח' (ב"ש וב"ה)

ר' יהודה:
בסולם של שובך: מח' (ב"ש וב"ה)
בסולם של עליה: כולם אוסרים.

ר' דוסא:
 מותר להטות מחלון לחלון.
אחרים בשם ר' דוסא:
 מותר אף לדדות מחלון לחלון.

בני ר' חייא סברו בטעות:
ר"י חלק על רשב"א, - ודברי רשב"א נאמרו בסולם של עליה.
ר' חייא תיקן אותם:
ר"י פירש את רשב"א, - ודברי רשב"א נאמרו בסולם של שובך בלבד.

בני ר' חייא סברו בטעות:
ר' דוסא מוסב על ר' יהודה, - ולכן לדעתו מותר להטות סולם של עליה.
אך ר' חייא תיקן אותם:
ר' דוסא מוסב על רשב"א, - ולכן לדעתו מותר להטות רק סולם של שובך..

משנה

רשב"א (בברייתא להלן): המח' היא בהחזרת הסולם,
הולכת הסולם מותרת לפי כולם.
ר' יהודה (בברייתא להלן): המח' היא בסולם של עליה,
 סולם של עליה אסור לפי כולם.

הולכת סולם משובך לשובך:
ב"ש: אסור. [והטיית סולם מחלון לחלון באותו השובך מותרת]
ב"ה: מותר.

ביאור המחלוקת לפי רב חנן בר אמי

לשון ב'
ברשות הרבים: כולם מודים שאסור.
 [יחשדו בו שהולך להטיח את גגו]
ברשות היחיד: מחלוקת.
 [נחלקו האם דבר שנאסר מפני מראית עין אסור אף בחדרי חדרים]

קשה: רב, (שסבר שמה שנאסר מפני מראית עין אסור אף בחדרי חדרים) אינו כב"ה!
תירוץ: שיטת רב שנויה במחלוקת תנאים,
 רב חנן סובר כדעת התנאים החולקת,
 לשיטת רב ב"ה מתירים אף ברה"ר (כי 'שובכו מוכיח עליו').

לשון א'
ברשות הרבים: מחלוקת.
 [ב"ש חוששים שיחשדו בו שהולך להטיח את גגו וב"ה סוברים ש'שובכו מוכיח עליו']
ברשות היחיד: כולם מודים שמותר.
 [אין אדם רואהו]

קשה: רב (שקבע שדבר שנאסר מפני מראית עין - אסור אף בחדרי חדרים!) אינו כשום דעה
תירוץ: יש בכך מחלוקת תנאים.

ביאורים

מראית העין: מעשים שמצד עצמם אינם אסורים, ואסרום חכמים א. כדי שלא יבואו הרואים ללמוד ממעשיו ולהתיר על ידי כך דברים אסורים - מתוך טעות; ב. כדי שלא ייחשד אדם באיסור; ג. כדי שלא יתחלל שם שמים במעשהו שנראה כמעשה אסור. נחלקו התנאים אם "כל מה שאסרו חכמים מפני מראית העין, אפילו בחדרי חדרים - אסור", ובשו"ע (שא,מה) פסק לאסור. התוס' (כתובות ס.) כתב שלא אסרו בחדרי חדרים אלא בדברים שיחשדוהו הרואים באיסור תורה, אבל בחשד על איסור דרבנן, לא החמירו לאסור כי אם בפרהסיא (והובא במשנ"ב).

במשנה הבאה ב"ש מקילים מב"ה:
1. שחיטת חיה ועוף ביו"ט.

במשניות הבאות שבפרקנו ב"ש מחמירים מב"ה:
2. הולכת סולם משובך לשובך ביו"ט.
3. נטילת גוזלות ביו"ט.
4. נטילת עלי ביו"ט לקצב עליו בשר.
5. נתינת עור לפני הדורסן וטלטול העור ביו"ט.
6. סילוק תריסים ביו"ט.

מהלך הגמרא:הגמרא הקשתה:

יש סתריה בין מקור מס' 1 למקורות מס' 2,3,4,5,6,

ר' יוחנן תירץ:

צריך להחליף את דברי ב"ש עם ב"ה במשנה שבמקור 1. (כך מסקנת התוס')

הגמרא דחתה את תירוץ ר' יוחנן כיוון שניתן להסביר ש:

ב"ש מקילים במקור מס' 1 כי יש דקר נעוץ, (ולכן לשיטתם אין איסור דרבנן) וב"ה מקילים במקור מס' 2,3,4,5,6, מסיבה מסויימת.

במקור 2 (הסולם והשובך) ב"ה מקילים: כי שובכו מוכיח עליו,

במקור 3 (נטילת גוזלים) ב"ה מקילים: כי מספיקה אמירה כדי להפקיע מוקצה,

במקור 4 (נטילת עלי) ב"ה מקילים: כי תורת כלי עליו

במקור 5 (נתינת העור) ב"ה מקילים: כי ניתן להשען עליו

במקור 6 (סילוק תריסים) ב"ה מקילים: כי אין בנין בכלים